

40 let obchodníkem s poštovními známkami a znalcem (2)

Jak jsem uvedl v lednovém čísle *Filatelie*, na letošního prvního února připadlo moje malé osobní výročí – bylo to rovných čtyřicet let od dne, kdy jsem nastoupil do Poštovní filatelistické služby. Šlo o zavedený podnik, který v té době fungoval už 34 roků (od 1950), a protože působí stále, bylo to vlastně začátkem druhé poloviny jeho současné existence. Za bezmála tři čtvrti století trvání Pofisu se v něm vystrídaly stovky pracovníků, a já bych z nich teď chtěl připomenout alespoň ty, které jsem v něm poznal, a pokud se mi to podařilo zjistit i ty, kteří tu pracovali přede mnou.¹⁾

FRANTIŠEK BENEŠ

Pofis, jak se ve zkratce jmenuje²⁾ byl zřízen 1. června roku 1950. Vzešel z původního podniku Orbis, založeného v roce 1949, který se měl zabývat obchodem s kulturními statky a jejich vývozem a dovozem. O té době mi po letech vyprávěl Zdeněk Prokop³⁾ a já jsem jeho vzpomínky zachytil před čtvrt stoletím ve *Filatelii* 9/1999 v článku *Dvojitý výročí služebně nejstaršího českého obchodníka s poštovními známkami*. Tady je z něj příslušná část:

Ve službách lidově demokratického obchodu

V srpnu roku 1949 v novinách narazil na inzerát - zřizuje se exportní oddělení filatelie pod firmou Orbis a hledá se vedoucí pracovník. Podal si žádost a byl pozván na pohovor. Firma Orbis se zrovna zakládala, mimo ji-

né se měla zabývat vývozem a dovozem kulturních statků. Její oddělení filatelie, se sídlem v Kořenského ulici v Praze 5, mělo mít na starosti obchod v tuzemsku i vývoz. Vedoucím tady byl Dezider Kohlmann, bývalý soukromý obchodník s poštovními známkami z Bratislavy. Do nového zaměstnání Zdeněk Prokop nastoupil 1. října 1949 a v místě vydržel více než čtyřicet let. Z filatelistické části Orbisu sice za rok vznikl Pofis, z něj potom zahraniční obchod přešel do Artie, ale on pořád vlastně dělal stejnou práci.

Po roce 1948 se v Československu znarodňovalo kde co, došlo tedy i na soukromé filatelistické obchodníky. Z vnitřního oddělení Orbisu k nim chodili zabavovat zboží. Vyhlásili určitý den a udělali akci, zabavené známky vozili do skladů na Václavském náměstí blízko dnešního hotelu Jalta. Jak pan Prokop vzpomíná, bylo tam tolik zboží, že se po něm doslova šlapalo, po zemi tam ležely třeba celé archy terezínských známek. Sám ale našel práci v exportu, takže na tyhle zátahy nemusel. Jednou se dozvěděl, že následující den má znarod-

nění proběhnout u obchodníka Šárky, s nímž se z dřívějšíka dobře znal. Zavolał mu tedy z telefonní budky a varoval ho; Šárka všechno cennější zboží uklidil, a tak v tomto případě akce vyšla naprázdno. Od té doby se s ním Šárka hodně přátelil a často je zval na svou chatu u Stránčic, kde měl dokonce i rybník.

Orbis byl velký podnik a měl budovu jednak na Národní třídě, kde sídlil vývoz a dovoz a ředitelem tu byl pan Seifter, a druhé sídlo měl na dnešní Vinohradské třídě, tehdy Stalinově, kam spadaly tiskařské podniky. Exportní referát oddělení filatelie měl asi čtyři kanceláře v Kořenského ulici na Smíchově, byli tu asi tři pracovníci, které vedl pan Dvořák, filatelista. Zdeněk Prokop tu zpočátku působil jako zahraniční korespondent, když ale v roce 1950 vedoucí Dvořák odešel, stal se po něm vedoucím toho miniaturního kolektivu. Zabývali se hlavně exportem československých novinek na západ. Museli se prezentovat, posílali cirkuláře, dopisy a prospekty v cizích jazycích, aby upozornili, že Orbis je nyní monopolní dovozce a vývozcem poštovních známek ČSR.

¹⁾ A taky ty, s nimiž jsem se tu setkal, ať už jako se zákazníky nebo v jiné souvislosti. Nepůjde o vyčerpávající přehled, ale o útržky vzpomínek, jak mi utkvěly v paměti.

²⁾ Je pozoruhodné, že ač je kompletní název podniku rodu ženského, zkratka jeho názvu je tradičně používána v rodu mužském, proto ji tak v tomto článku používám i já.

³⁾ Další vzpomínku na práci ve filatelistickém oddělení Orbisu a pak v nově založeném Pofisu, v souvislosti s jiným obchodníkem se známkami, Josefem Fontanou II., jsem zařadil do článku o něm a jeho rodině v letošního února *Filatelii* (s. 15-16).

Orbis začal po sovětském vzoru organizovat i sběratelskou filatelistickou výměnu se zahraničím, což byla ve skutečnosti cenzura filatelistické korespondence, navíc dohlížející na hodnotu vyměňovaných známek a řadou předpisů ji omezující.

Vedle exportního referátu do oddělení filatelie spadl i referát tuzemský, kam asi o půl roku později nastoupil Sergej Čegrincev, prosovětsky orientovaný ruský emigrant, dříve zaměstnaný u obchodníka se známkami Minařika. Čegrincev se od počátku snažil o převedení filatelistického oddělení Orbisu do resortu spojů, což se mu zanedlouho skutečně podařilo.

Když byly na přelomu 40. a 50. let postupně zrušeny soukromé i družstevní filatelistické obchody a aukční firmy, jako náhrada za ně 1. června 1950 vznikl POFIS (Poštovní filatelistická služba), spadající pod čs. poštu. S. Čegrincev se tu na dlouhá léta stal ředitelem a do podniku převzal i řadu bývalých soukromých obchodníků se známkami; například od roku 1950 tu byl vedoucím oddělení nákupu Josef Kwasniak, který měl dřív obchod v pasáži Lucerna, pracoval tu bývalý obchodník J. Fontána a nejméně čtyři nebo pět dalších. Do Pofisu byl současně převeden i exportní referát filatelistického oddělení Orbisu, s tím, že pošta převezme i vývoz známek.

První prodejny Pofis byly v Praze na Příkopech, v sídle podniku, pak na Arbesově náměstí na Smíchově a ve Vinohradské ulici. V Bratislavě vedl Pofis Adam Adamovič, syn známé soukromé obchodnice se známkami Milady Adamovičové z firmy Adamfila. Další prodejny vznikaly postupně v řadě českých a slovenských měst. Veřejnost získávala zájem o Pofis postupně. V časopise Československá filatelie z roku 1950 můžeme vidět, jak jeho nákupní i prodejní inzeráty ze dne na den nahradily inzeráty soukromých obchodníků, Pofis oznamoval konání aukcí, nabízel novinky, pomůcky, hledal zboží k výkupu. Postupně se však nabízený sortiment zužoval hlavně na nové známky ČSR a dalších lidově demokratických států (jak byly tehdy nazývány státy sovětského bloku).

Stát v touze po naprostém a totálním monopolu nad kdečím nevynechal ani distribuci a prodej poštovních známek. Regulovat začal dokonce i prodej novin; na jednoho organizovaného filatelistu bylo od roku 1950 možno za nominál odebrat jen čtyři série, nově přihlášení zájemci pak dokonce sérii jedinou. Další známky si každý musel koupit za řádně zvýšenou cenu v Pofisu. Tato praxe, která (s různými úpravami) v zásadě vydržela až do poloviny osmdesátých let, na jedné straně znamenala značný příliv členů do oficiální filatelistické organizace, na straně druhé však odradila desetitisíce neorganizovaných zájemců, kteří do té doby odebírali známky přímo od novinkové služby pošty.

Pořád však vzkvétaly burzy, v Praze hlavně U Nováků, kde přes nejrůznější omezování ze strany nového režimu sběratelé a obchodníci po desítky let udrželi skutečné tržní prostředí, v lidově demokratickém a posléze socialistickém Československu jinde asi nevídané.

Zdeněk Prokop se tedy vlastně stal i zakládajícím pracovníkem Poštovní filatelistické služby. Pofis však monopol na vývoz známek přece jen nezískal, ten byl nakonec přičten podniku zahraničního obchodu Artia, kam pan Prokop o pět let později, tedy 1. ledna 1955, přešel. Do té doby tu byl vedoucím referátu exportu známek ing. Jiří Böhmm, na jehož místo nastoupil, a Böhmm se stal

jeho zástupcem. Seděli spolu v jedné kanceláři až do doby, kdy ing. Böhmm z Artie musel odejít - důvod byl jednoduchý a pro svou dobu typický. Jeho sestra si totiž vzala za manžela obchodníka s poštovními známkami ing. V. Košíšu, Jugoslávce vystudovaného v Praze, protože ten však žil v té době ve Švýcarsku, nemohl jeho švagr v podniku zahraničního obchodu pracovat.

Vedoucím oddělení filatelie Artie byl Zdeněk Prokop až do roku 1974, kdy odešel do důchodu. I potom však v oddělení zůstal jako pracující důchodce, a to až do roku 1990. Po něm se stal vedoucím oddělení ing. V. Novotný (dnes majitel firmy IFIL, často inzerující ve Filatelii prodej námětových sestav), po něm pak koncem 80. let ing. Jiří Vandas (dnes asi nejvýznamnější český obchodník v oboru numismatiky).

Odprava Z.P., S. Čegrincev (ředitel Pofisu) a J. Zavřel (vedoucí oddělení známkové tvorby ministerstva spojů) při podpisu kontraktu v Budapešti v roce 1960.

1950

Chceme-li si připomenout historii Poštovní filatelistické služby, musíme začít rokem 1950, v němž byla prvního června zřízena. Tento rok byl na události v oboru filatelie bohatý – sledovat to můžeme při listování ročníkem časopisu Československá filatelie. Ten tehdy vycházel čtrnáctidenně a svou úpravou a obsahem zjevně navazoval na předválečnou Tribunu filatelistů. Není přitom divu, v čele obou těchto časopisů stál redaktor, znalec a publicista Ervín Hirsch. Velká pozornost byla v Čs. filatelii věnována výsledkům studia prvorepublikových emisí, které pro tehdejší filatelisty nebyly vzdálenou historií, jako jsou pro nás – i ty nejstarší od roku 1950 dělilo jen něco přes třicet let, tedy stejné období jaké dnes dělí nás od prvních emisí České republiky.

Přes dramatické změny v politice i hospodářství, nastalé po únorovém převratu v roce 1948, ve filatelii ještě mnoho měsíců jakoby všechno běželo postaru. Soukromí obchodníci vedli své krámy a hojně inzerovali nákup, prodej a aukce, filatelistické kluby a spolky pořádaly schůze, přednášky a burzy, na trhu byl dostatek zboží včetně novin a celého světa. Politika se ve filatelii zatím moc neprojevovala, alespoň pokud můžeme soudit z dobového odborného tisku.

První číslo časopisu Čs. filatelie vyšlo v roce 1950 až 21. ledna, jeho obsah však nesignalizoval žádnou změnu. Byly tu mimo jiné plošné inzeráty 23(!) obchodníků se známkami, z nich jenom dva „státní“ – již

zmíněného Orbisu a pak národního podniku Čedok, který čile obchodoval se známkami už za protektorátu. Ostatní podalo 21 soukromých obchodníků, jména některých jsou nám povědomá dodnes – Kapras, Fontana, Vozáb, Kwasniak, Steinic, Mirvaldová, Haufová, Říha, Jurajda, Kaplánek. K nenápadné změně však došlo v tiráži, kde je jako vydavatel časopisu nově uveden národní podnik Orbis, namísto dosavadního Ústředí čs. filatelistických spolků. A zmizel i tradiční nakladatel Fr. Borový, který od roku 1921 vydával časopis Tribuna filatelistů a od roku 1945 Čs. filatelii. Orbis se však k Tribuně jako předchůdkyni Čs. filatelie hlásil, když v oznámení o převzetí časopisu zmínil jeho třicetiletou tradici.

Stejná situace byla v čísle 2, které vyšlo 4. února. V tiráži je jako vydavatel uveden opět Orbis, jako vedoucí redaktor („řídí s redakčním kruhem“) stále Ervín Hirsch. Plošných inzerátů obchodníků je pořád hodně, konkrétně šestnáct.

Ale pak, o pouhé dva týdny později, v čísle 3 z 18. února, jako když mávneš praporem, inzeráty soukromých obchodníků zmizely a nahradil je inzerent jediný – Orbis, který však nabízel pouze knihu 30 let čs. známky, konkrétně její druhé, rozšířené a doplněné vydání. Kuriózní je výzva, aby si ji zájemci objednali „v nejbližším filatelistickém závodě“, tedy u soukromého obchodníka, jejichž živnosti však ve stejné době Orbis „znárodňoval“.

Nenápadná poznámka v rubrice Zprávy Ústředí signalizovala ukončení už rozeběhnutého záměru na mezinárodní charakter výstavy Praha 1950, plánované „k oslavě jubilea sto let známky u nás“ (1850-1950), o ní se nyní hovoří už jen jako o celostátní.

Jednomyslně usneseno uspořádati k oslavě jubilea sto let známky u nás výstavu známek, která se bude konati jako první celostátní výstava na podzim v Praze. Novinkou je, že budou vystavovány kolektivní sbírky a tak budou moci jednotlivé spolky nejlépe prokázati způsob své činnosti. Bližší dispozice budou sděleny všem zvláštním oběžníkem a také zprávami v odborných i denních listech co nejdříve.

Původní záměr připomínají texty na aršících výstavních nálepek, původní záhlaví dopisních papírů organizačního výboru a jeho úřední razítko.

Jako důvod zrušení statutu „mezinárodní“ byl uváděn přístup FIP, která ve stejném termínu schválila i další výstavu, ale to zřejmě nebyl důvod hlavní (pokud vůbec), vždyť termín konání té pražské byl nakonec přesunut o května až na konec října roku 1950.

MEZINÁRODNÍ VÝSTAVA POŠTOVNÍCH ZNÁMEK EXPOSITION PHILATELIQUE INTERNATIONALE

Pod záštitou prezidenta republiky
Československé Klementa Gottwalda
a pod záštitou mezinárodního Svazu
filatelistů (F. I. P.)

20. — 29. V. 1950

Sous le Haut Patronage du Président
de la République Tchécoslovaque
Clément Gottwald
et sous le Patronage de la Fédération
Internationale de Philatélie (F.I.P.)

Pošt. šek. konto č. 65 870
Telegramy: PRAGA 1950

19.XII.49.
Praha,

FILATELISTŮ

ORGÁN ÚSTŘEDÍ ČS. FILATELISTICKÝCH SPOLKŮ
ODBORNÝ ČASOPIS NEJSTARŠÍHO KLUBU V ČSR

REDIGUJE F. SMOLÍK

President republiky Dr. Edvard Beneš na výstavě Praga 1938.

O chystané výstavě obsáhle psal i druhý tehdejší filatelistický časopis – Časopis českých filatelistů, vycházející však jen v letech 1946-48, který měl v záhlaví rovněž uvedeno, že je Orgánem čs. filatelistických spolků, stejně jako konkurenční časopis Čs. filatelie.

P R A G A 1 9 5 0

Mezinárodní výstava poštovních známek v Praze 1950 - ano, bude - tak se rozhodl ústřední výbor naší vrcholné filatelistické organizace na své poslední schůzi, přijav tak pověření, přenesené z Rakou-

ského Verbandu, na Ústředí čs. filatel. spolků. Kdo by nevzpomněl velikých a slavných dnů výstavy „Praga 1938“, která doufejme bude mít důstojnou reprisu v roce 1950. Toho roku totiž vzpomene naše země stého výročí vydání prvních poštovních známek u nás, třebaže tehdy ještě rakouských, ale přece jen u nás. Toto významné

Evidenční kancelář Orbisu se přestěhovala a pracuje nyní definitivně u Poštovního úřadu Praha 026 - celnice. Veškerou poštu, týkající se sběratelské výměny, včetně objednávek zelených celních nálepek, řiďte výlučně takto: EVIDENČNÍ KANCELÁŘ ORBISU, U POŠTOVNÍHO ÚŘADU PRAHA 026 - CELNICE. V této korespondenci nepište, ani k ní nepřipojujte žádné jiné sdělení, týkající se prodeje neb nákupu známek, protože naše evidenční kancelář takové dotazy neb objednávkové vyříditi nemůže a musela by je postoupiti nám, což by mělo za následek oddálení ve vyřízení.

Vyrovňování závazků a pohledávek, prostřednictvím naší evidenční kanceláře bylo skončeno dnem 15. února t. r. Sběratelé, kteří své závazky nevyrovnali, musí podati žádost u ministerstva zahraničního obchodu o udělení vývozního povolení k dodatečnému vyrovnání svých závazků. K vyrovnávací zásluce nutno připojiti toto povolení, protože bez tohoto povolení nemůže býti zásluka projednána a bude sběrateli vrácena. Z ciziny došlé vyrovnávací zásluky budou u evidenční kanceláře zadrženy a adresát bude vyrozuměn, aby si podal žádost o dovozní povolení a zásluka bude projednána pouze po předložení ministerstvem zahraničního obchodu vydaného povolení k dovozu. Žádosti o dodatečné povolení dovozu neb vývozu k vyrovnání závazků a pohledávek adresujte přímo ministerstvu zahraničního obchodu, Praha II, Třída Politických vězňů 20. Žádosti nutno kolkovati po Kčs 20.— na každou jednotlivou zásluku. Nutno též udati důvody, proč nebyl závazek anebo pohledávka v dané lhůtě vyrovnána.

Zásilky neprošle kontrolou evidenční kanceláře nutno podle ustanovení § 6 odst. g), vyhlášky č. 1055/1949 dodatečně předložit ke kontrole v původním stavu jak došly. Podívejte se proto hned na každou zásluku, zda-li je opatřena zálepkou „Evidenční kancelář Echance reciproce“ a razítkem evidenční kanceláře i celních orgánů. Není-li zásluka opatřena touto nálepkou a razítkem, odmítněte ji od listonoše přijmouti a žádejte, aby byla zaslána dle předpisu ku kontrole Poštovnímu úřadu Praha 026 - celnice. Ušetříte si takto zbytečné výlohy za postovní a ulehčíte nám práci. Děkujeme vám.

Stále ještě chodí zásluky, obsahující známky a neopatřené zelenou celní nálepkou. Zjistili jsme, že mnozí sběratelé se spoléhají na benevolenci evidenční kanceláře, která jim přidělí zelenou nálepkou dodatečně a zásluku propustí. V některých zemích jest výměna známek zakázána, anebo podléhá přísné kontrole a stává se, že zahraniční partneři nenalepí zelenou celní nálepkou, aby neupozornili tamní kontrolní orgány na obsah své zásluky. Někdy vloží zelenou nálepkou dovnitř a někdy ji vůbec nepoužijí. Prosíme proto, abyste vyměňovali pouze se sběrateli, kteří dodrží výměnné předpisy jak naše tak i své vlastní země a nepropouštěte se k nedovoleným machinacím ani na úkor cizích států, anebo jejich předpisů o výměně. Současně upozorňujeme, že zásluky neopatřené zelenou celní nálepkou, pokud nejsou záslukou dárkovou anebo vyrovnávací, jejichž dovoz byl ministerstvem zahraničního obchodu dodatečně povolen, budou bez výjimky vráceny odesílateli.

Sběratelská výměna jest dovolena pouze sběratelům a předmětem sběratelského styku mohou býti pouze známky a celní, které sběratel použije pro svou vlastní sbírku. Toto ustanovení vyhlášky připomínáme hlavně z toho důvodu, že někteří „sběratelé“ ještě stále se snaží dovézt neb vyvézt větší množství některých známek hlavně noviněk, se kterými pak obchodují anebo je vyměňují opět za známky jiné. Dle ustanovení vyhlášky možno vyměňovati pouze známky, které sběratel použije pro svou vlastní sbírku, takže ani pro účele další výměny není dovoleno dovážeti neb vyvážeti známky. Opíraje se o toto ustanovení vyhlášky prosíme, abyste nevyměňovali více než 5 serií jednoho druhu noviněk nebo jiných známek, protože takovou výměnu již považujeme za výměnu pro obchodní účely a po opětovném pokusu budeme nuceni tyto sběratelé ze sběratelské výměny vyloučiti.

Katalogy Zumstein 1950 již nejsou na skladě a proto prosíme, abyste je neobjednávali. Nemůžeme totiž ani při nejlepší vůli vyhověti a vzniká vám pouze zbytečná korespondence a nám zbytečná práce. Katalogy Michel, Yvert, Scott, Gibbons a Silombra ještě nebyly objednány, avšak o jejich dodání již vyjednáváme. Záznamy přijímáme až do dne, kdy budou vyjednávaní skončena a objednávka odeslána. Žádali jsme, aby záznamy byly zaslány na korespondenčním listku pouze s textem „Přihlašuji se k odběru katalogu... 1950“ a dostáváme sáhodlouhé dopisy, v nichž se záznam na katalog úplně ztrácí. Pište proto stručně a dle daných pokynů, abyste nám ušetřili práci a sobě zklamání. Chcete-li, aby vám byla

došla přihláška potvrzena, přiložte zpětný korespondenční listek, protože jinak záznamy nepotvrzujeme. Jestliže jste nám psal v některém vašem dopise, že byste si rád zakoupil nějaký katalog, to ještě neznamená, že jste u nás veden v záznamu. Doporučíme proto, abyste svůj záznam obnovil dle výše uvedených pokynů.

Peníze předem nikdy nezasiľte, protože dodáváme pouze dobírkou a předem zaslání peněz at již v dopise, složenkou anebo poukážkou, pouze združji vyřízení vaší objednávky. Dobírka jest dražší, avšak pěkná frankatura s příležitostnými známkami vám to vynahradí. Děkujeme vám za porozumění.

Příležitostnými známkami frankujeme pouze dobírkové zásluky a jakoukoliv jinou korespondenci včetně korespondence evidenční kanceláře frankujeme pouze běžnými známkami. — Nežádejte výjimku, protože nemůžeme vyhověti. Frankatura s příležitostnými známkami jest u nás též pod přísnou kontrolou, aby známky nemohly uniknouti na černý trh a kontrola jest takové povahy, že může býti užitečná pouze při doporučených dobírkových záslukách.

Vyřizujeme chyběnky jednotlivých známek všech států. Formuláře chyběnek jsme dali právě do tisku a po jejich vydání budeme vyřizovati pouze chyběnky na dopisním papíře. Pište průpisem s jednou kopií a ponechte místo, kde vám můžeme připsati cenu každé známky. Jedna kopie vám bude vrácena a druhá zůstane u nás. Pomocí chyběnek objednávejte pouze jednotlivé známky, které vám chybí ze serie a pouze známky ode dne jejich vydání již uplynul nejméně jeden rok. Novinky anebo celé serie známek v rámci vyřizování chyběnek nedodáváme. Tyto si budete moci objednat dle našich ceníků, které budou pravidelně vydávány. První prodejní ceník jsme právě rozeslali a další budou postupně uveřejněny v časopise Československá filatelie po částech a čas od času vydávány jako celek ve formě zvláštního tiskopisu.

Výběry známek prozatím nezasiľme. Přípravujeme se však i na zaslání výběrů a jednile bude dostatek pohotovostních výběrů, vyzveme spolky, aby si výběry vyžádaly. Prosíme, abyste zaslání výběrů nežádali, protože prozatím nemůžeme vyhověti.

Další služby sběratelům jsou v přípravě a pro vaši informaci vám oznamujeme, že kromě jiného připravujeme výrobu pošetek, výrobu pauletek a též záležitostnou prodejnu, kterou si budou moci jednotlivé spolky i závodní pozvatí na své schůzky, aby i mimopražští sběratelé měli možnost osobního výběru známek. Vítejte každý návrh, který může naši službu sběratelům zdokonalit a vyneseme se, abychom každý dobrý návrh uskutečnili.

První prodejna Orbisu byla otevřena dne 6. t. m. v Praze na Václavském náměstí č. 28, pasáž Alfa. — Naleznete v ní prozatím jen poměrně malý výběr známek a filatelistický potěh, zato však za ceny mnohem levnější, než v bývalých soukromých obchodech. Výběr však bude též čím dále tím lepší a brzy budou otevřeny i další prodejny, jak v Praze, tak i v některých větších městech Čech a Moravy. Adresy prodejen budou postupně uveřejněny v časopise Československá filatelie. V prodejních možno též odevdati chyběnky, které se postupují do centrály a po vyřízení se dodají zpět do prodejny, kde si je mohou sběratelé osobně odebrati, proti hotovému placení.

Dotatky k Stiburkovu albu na známky Československa, vydané do konce roku 1949, se již připravují k tisku a přijímáme na ně záznamy. Záznamy pište na korespondenčním listku s textem „Přihlašuji se k odběru dodatku k Stiburkovu albu Československých známek, vydaných v roce 1949.“ Závodní kluby ROH i sběratelské spolky prosíme, aby dotatky objednali hromadně pro své členy. Cena dodatku bude oznámena dodatečně a dotatky budou zaslány pouze dobírkou. Peníze předem nezasiľte. Na korespondenčním listku s výše uvedeným textem nepište žádné jiné sdělení.

Prodejní ceník Československých známek od roku 1918 až do dnešního dne se připravuje. V tomto ceníku budou uvedeny prodejní ceny všech Československých známek pro generálního sběratele, totiž bez odchylek a specialit. Cena tohoto ceníku bude oznámena dodatečně, avšak již nyní přijímáme záznamy na korespondenčním listku s textem „Přihlašuji se k odběru prodejního ceníku známek Československa 1918-1950“. Upozorňujeme, že se nejedná o katalog výběrů o ceník (bez vyobrazení) a tento bude vydán v dostatečném nákladu a bude prodáván ve všech našich prodejnách a budou si je moci objednat hromadně i sběratelské spolky. Na korespondenčním listku s výše uvedeným textem nepište žádné jiné sdělení.

Pětitelce zdar!

Filatelie Orbis, Praha 16.

Nové poměry v zestátněném a centralizovaném obchodu se známkami, který měl nyní sloužit filatelii jako lidově zábavě pracujících, obsáhle popisuje Orbis v celostránkovém oznámení na poslední straně pátého čísla Čs. filatelie z 18. března 1950. Zboží měl zjevně dostatek, čemuž se nemůžeme divit, disponoval přece zbytky zásob zabavených „Němcům a zrádcům“ v roce 1945 a nově i sklady „národnými“ (rozuměj ukradenými) soukromým obchodníkům.

Prodejni měl zatím jen jednu, v pasáži Alfa na Václavském náměstí v Praze, ale chystal otevření dalších, a dokonce oznámil „připravujeme zájezdovou prodejnu, kterou si budou moci jednotlivé spolky i závody pozvat na své schůzky, aby i mimopražští sběratelé měli možnost osobního výběru známek“. Celé oznámení zobrazujeme na předchozí straně.

V dalších číslech ročníku 1950 časopis Čs. filatelie pokračuje v otiskování pestré směsi zajímavých článků, některé z nich i na pokračování, v duchu dávné Tribuny filatelistů. O skutečném dění na poli filatelie však více vypovídá rubrika Zprávy Ústředí, v níž nalezneme i překvapivé zmínky o snahách získat pro organizované sběratele známky od Fondu národní obnovy.

S přítomným zástupcem F.N.O. sjednána možnost nákupu různých známek pro spolky, případně ku podpoře hnutí pro výchovu mládeže, aby bylo možno také materiálně podpořit snahy našich nejmladších sběratelů. Ústředí, pověřené usnesením výboru, podnikne ihned příslušné kroky, aby nákup položek byl uskutečněn co nejdříve.

Samozřejmě šlo o už zmíněné známky zabavené sběratelům, obchodníkům a investorům v letech 1945-1950, ty po roce 1948 pak doslova ukradené.

V šestém čísle Čs. filatelie z 1.4.1950 poprvé vyšel inzerát Orbisu nabízející na celé straně vybrané známky různých států s uvedením konkrétních cen, za které neupotřebené a razítkované kusy a série lze u něj objednat a koupit. V úvodu uvádí, že položky nabízí za 6 až 10 Kčs za Zumstein frank, u zámoří za 12 až 20 haléřů za Yvert frank. Podnik se tehdy prezentoval pod názvem Filatelie ORBIS.

Pak se na nad obchodní inzerci v několika číslech zavřela voda a až ve druhé polovině června se objevuje inzerát „Kupujeme!“, podepsaný už *Filatelistická služba*, tedy z přechodného období po zřízení podniku Poštovní filatelistická služba. Jako adresa je stále uvedena Kořenského 15, Praha 16 (nyní Praha 5, Smíchov), tedy původní působiště filatelistického oddělení Orbisu. Filatelistická služba pak hojně inzerovala nákup i prodej a na listopad 1950 dokonce slibovala aukci.

Aniž by to bylo nějak zvlášť zdůrazňováno, šlo už o Poštovní filatelistickou službu, tedy Pofis, která zanedlouho přesídlila do samého centra Prahy, jak oznámila v 17. čísle Čs. filatelie poslední zářijový den roku 1950.

Sběratelům a filatelistickým klubům však změněná situace byla zjevně známa, jak dosvědčuje text oznámení KČF otištěný na stejné straně. Uvádí se v něm nejen účast Filatelistické služby na burze U Nováků, ale i její zkrácený název - POFIS.

Klub českých filatelistů v Praze oznamuje, že se opět každou neděli konají výměnné schůzky členstva ve spolkové místnosti u Nováků v Praze II, Vodičkova ul. — Jako novinky pro všechny účastníky těchto výměnných schůzek oznamuje výbor klubu, že na všech schůzích bude zastoupeno prodejní oddělení POFIS.

Přesídlení Filatelistické služby

Filatelistická služba přesídlila ze Smíchova, Kořenského 15, do nových obchodních místností v Praze I, Na příkopě 13, telef. 386-26, 379-86, kam zároveň přemístila svou prodejnu z Prahy II, Václavské nám., Pasáž Praha.

V nových obchodních místnostech provádí nákup a prodej známek, přijímá aukční materiál, přihlášky k novinkové službě a vyřizuje chyběnký.

Filatelistická služba vydala před několika dny svůj první **prodejní ceník**, který si mohou zájemci vyžádati osobně nebo písemně za cenu Kčs 10,—. V této části je též zahrnut obnos za další ceník, který má vyjít do konce tohoto roku.

Filatelistická služba zahájila též prodej na burse „U Nováků“, Praha II, Vodičkova ul., a to vždy v neděli od 9—12 hod., aby tak umožnila venkovským zájemcům nákup známek v době jejich volna, což filatelistická veřejnost uvítala s povděkem.

KUPOJEME STÁLE:

- celé sbírky generelní a speciální všech zemí Evropy a zámoří,
- vzácné známky a lepší série všech zemí světa,
- klasické známky prvních vydání jednotlivě i na dopisech, vzácná razítka,
- balíčky, archové zboží.
- Prosíme o nabídky. Větší objekty oceníme přímo na místě — s naší nákupní cenou budete spokojeni.

FILATELISTICKÁ SLUŽBA,
Praha II, Na příkopě 13.

Telefon číslo 386-26, 379-86.

To už v čele časopisu nestál Ervín Hirsch, jehož jméno bylo v tíraži napsledy uvedeno ve 13. čísle a od čísla 14 je jako odpovědný zástupce uveden jen F. Smolík. S tím souzní i postupná změna v náplni časopisu – nejsem si jist, jestli by Hirsch souhlasil s uveřejňováním zjevně diletantských článků, které pak mnoha sběratelům způsobily značné škody.

S nálepkou nebo bez?

„Známka bez nálepky — nežila“, toto vystižné heslo rází francouzští sběratelé a zračí se v něm kus poetivé pravdy a sběratelských zkušeností. Stále ještě slyšíme z řad sběratelů a to novější, mladší generace, že známku pokud možno máme dávat do sbírky bez nálepky. Pochopitelně, že máme na mysli známku svěží, nerazítkovanou.

Můžeme ze zkušenosti ne jednoho sběratele říci, že známka má být ve sbírce zajištěna, nálepkou. Jen to je správný způsob, jak známku do sbírky umístiti. Všechno jiné jsou pokusy více méně rázu novodobého, moderního, které již častokrát ztroskotaly a přinesly sběratelům značné škody. Jednou je to chemické složení celofanu nebo jiných ochranných obalů, které působí zvláště na barvy známky, rozkládající jejich základní barevné tóny. Jiný vlhko, které při nestejné teplotě místa v němž se sbírka nachází, vytváří v pošetkách (ochranných obalech) dosti značné vlhko, které stačí k tomu, aby známka se přilepila a její původní kliš byl tak porušen, že podle dosavadních zvyklostí ubírá takto poškozené známce na ceně.

Opravdový sběratel, který se svou sbírkou často obírá, známky studuje, to je musí je dosti často ve sbírce prohlížeti, porovnávat a pod., musí mít známku stále tak, aby ji měl po ruce a mohl ji prohlédnouti s obou stran. Bylo by tedy nepraktické, kdyby měl známku při každé takové příležitosti vydávat z pošetky a pod. Je ovšem důležité — a tu jsme u pramene tajemství — jak známku správně nalepiti. Opakujeme znovu staré známé a již nesčíslněkrát zdůrazňované, nálepkou přilepíme na známku jen zcela nepatrnou částí, dosti k hořenímu okraji, tak abychom jí mohli pohybovati a ji obracet. Tak jak se známka nálepkou zachytí, tak se projevuje i péče sběratele a v neposlední řadě jeho odborné znalosti a zkušenosti, a to i zacházení se známkami. Pak může i tu nejvzácnější, případně i nejdražší známku vždy a v každém případě do své sbírky zajistit lepenkou — pak může být přesvědčen, že jeho známka splnila zcela své sběratelské poslání, i když je to známka čistá, nepotřebená.

V jednom z dalších čísel vyšel souhlasný názor:

Z vlastní dlouholeté zkušenosti plně souhlasim s obsahem zmíněného článku a podtrhuji, že skutečně nejlepší způsob jak po stránce estetické, tak hlavně praktické pro sběratele i kupce je zajištění neupotřebené známky nálepkou ve sbírce. Výhody tohoto zajištění daleko vyvážá jedinou nevýhodou, porušení klišu známky, které se většina sběratelů tolik obává. Tato obava se však rozplyne jak ranní mlha, jestliže sběratel ovládá základní vědomosti sběratelství a nálepkou dovede odborně nalepiti. To je právě to tajemství, o kterém byla zmínka v minulém článku, a leckterý sběratel se

asi ironicky pousmál po jeho přečtení. Nebude přece nikdo starému sběrateli vykládat, jak má správně nalepiti nálepkou na známku. Bohužel je tomu tak, že mnohý to opravdu nedovede. Nehledě k tomu, že jsou v naší velké sběratelské rodině nejen děti velké a střední, jsou tu také nejmenší, kterým je třeba ihned z počátku vštěpovati pravidla a zásady, o kterých dosud ničeho neslyšeli. To mě také přimělo, abych zde plně odhalil ono tajemství, které tajemstvím nesmi zůstat, chceme-li vychovat správné a důstojné nástupce, jimž bez tak na tomto širokém poli působnosti zůstane ještě mnoho důležitější práce, na kterou jsme sami nestačili. Pisatel dále podrobně radí jak nalepiti nálepkou...

Naštěstí se objevily i názory opačné. Je přitom zajímavé, že nikdo nezmiňuje otázku ceny známek s nálepkou.

Mám známky již téměř 20 roků v pravém diofanu a každý se může přesvědčit, zda těmto známám něco chybí anebo zda jsou vlivem tohoto diofanu nějak poškozeny a mohu též ubezpečiti, že neznám lepšího ochranného prostředku před poškozením. — Není správné tvrzení, že totiž ve vlhku jsou známky v tomto obalu v nebezpečí, neboť jsou-li uzavřeny v diofanu, žádné vlhko k nim nemůže. — Upozorňuji však, že mluvím o pravém diofanu!

Přípevnování známek nálepkou nedoporučuji vůbec, protože nálepkou známku — totiž její klišovou stranu — vždy poruší a při nepatrném zachycení známky — jak se v článku doporučuje — je vždy určité nebezpečí, že se známka z alba ztratí, nehledě k tomu, že je vždy vystavena nebezpečí poškození!

Já sám si zhotovuji stabilní polička z diofanu, které připevňuji k papíru koncentrovanou kyselinou a ze kterých mohu kdykoli pohodlně známku pinsetou vyjmouti.

Největší událostí toho roku byla Celostátní výstava poštovních známek PRAHA 1950. Její pořádání schválila dokonce vláda a akce samozřejmě proběhla v duchu nově zaváděných pořádků. Karel Basika v úvodním slově o tom výstižně napsal: „*Bude to velký kolektivní podnik našeho sběratelství zaměřeného jako projev rekreace našich pracujících.*“ Zahájena byla 28. října, který už nebyl ani tak připomínán jako den vzniku samostatného Československa, ale hlavně jako Den znárodnění. Vedoucí oddělení známkové tvorby ministerstva pošt J. Zavřel o výstavě napsal: „*Výstavní výbor rozvine všechno úsilí, aby mohl přivítat na výstavě co nejvíce soudruhů v továrně, mládeže ze škol a konečně i čelné představitelů našeho státu, kteří projevují o výstavu upřímný zájem.*“

Plný název „POFIS - Poštovní filatelistická služba“ se v Čs. filatelii poprvé objevuje 14. října 1950 v oznámení Karla Basiky, že Pofis na závěr výstavy připravuje svou první dražbu poštovních známek.

Ve slavnostním 19. čísle z 28. října je vedle fotografií Gottwalda, Kopeckého (ministr informací a osvěty) a Neumana (ministr pošt) otištěn obsáhlý Basikův článek *Jak jsme ji buďovali...*, který v malém nákladu vyšel i jako brožura s karikaturami všech zúčastněných činovníků. Jeden výtisk s jejich vlastnoručními podpisy se mi podařilo získat, a tak jej nyní představujeme čtenářům.

Jak jsme ji budovali

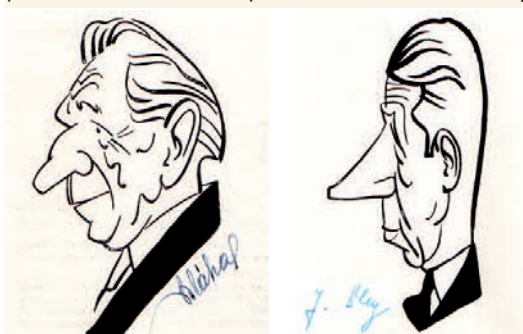
Postavit výstavu, to holenku není jen tak jednoduché, postavit výstavu na základech zbrusu nových, to již byl pěkný koníček. Ale povedl se a dnes mohou návštěvníci výstavy sami posoudit, do jaké míry se povedl. Již v první výborové schůzi po letošní valné hromadě Ústředí bylo rozhodnuto vzpomenout významného jubilea Sto let poštovní známky u nás velkou lidovou výstavou. Tak se také stalo. Novinkou bylo pojetí, jímž výstava měla být vyplněna, a to jako ukázka kolektivního sběratelského snažení na heslo *Filatelie – rekreace pracujících*.

První potřebou bylo ustavit výstavní výbor, zejména potřebné odbory, které by rozplánovaly výstavu a připravily pracovní program jednotlivých složek.

Volba činníků, s ohledem na potřebu rychlého rozhodování a vykonání přidělených prací, padla z velké části na členy pražských spolků. Za předsedu byl vyhlédnut **Vašek Maturů** a třeba říci hned, že to byla volba šťastná, neboť pravý muž se dostal na pravé místo. Předseda výstavního výboru spojuje odbornou znalost s organizačním přehledem i přátelským poměrem k ostatním členům výboru v jeden předpoklad úspěšných výsledků pracovního nasazení.

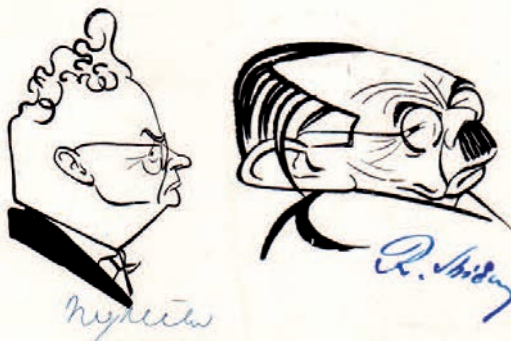

Odbory technický, propagační, finanční, kulturní, mládeže, ubytovací a pro převzetí výstavních exponátů, byly obsazeny řadou dobrých sběratelů i pracovníků. Tak technický odbor převzal člen žižkovského Sdružení **Karel Rathouský**. Pracovník, který spojuje pojem zodpovědnosti s kvalitním výkonem pracovním. Ostatně jeho výrazná tvář sama o sobě říká, že převzal vedení odboru s vědomím důležitosti a významu přidělené práce. Pochopitelně, že se obklopil řadou podobných činníků, na něž je spolehnouti. První v pořadí je člen pražského Národního spolku **Jarda Bláha**. Známy

sběratel a dlouholetý pracovník organizační. Nebylo snad větší výstavy, a to ať spolkové nebo pořádané Ústředím, již by se pracovní neúčastnil.

Následuje **Pepík Pleyů** z téhož spolku jako je předseda odboru. Tichý nenáročný pracovník, vždy připravený, když bylo třeba něco doručit nebo odvézt, vystoupit v roli závozníka i skládače. Ba co víc, když byla delší pracovní přestávka, hlásil se sám, není-li něco k práci. Pilně zapisoval schůze ústředního výstavního výboru a snažil se pomoci všude, kde toho bylo třeba.

Další „technik“ **Viktor Hečko** vynikal bystrostí a pohotovostí při řešení úkolů technického odboru, kde bylo stále napilno a všude plno práce, Nespokojil se jen pouhým „přísluhováním“, ale pracoval s chutí a obětavě. Z libeňského sdružení byl do techniky dirigován **Rudla Mičan**, velký sběratel, velký pracovník a obětavý činník. Nepořádal jenom věci odboru, ale i mládeže libeňského sdružení, jehož expozice byla výsledkem jeho odborného snažení, které cele dal do vinku libeňským školákům.

Finance – vždy předpoklad úspěšného podnikání všeho spolkového dění, byly obsazeny skutečnými machry svého oboru. Tak předsednictví se ujal **Míla Boušek**, jinak místopředseda ústředního výboru výstavního, který si nepotrpí na předsedování, ale na práci. Byl skutečně na svém místě a než se výstava rozjela, vždy předpokládal dobrý a jasný finanční rozhled. Bez předběžného propočtu neudělal ani krok a raději dvakrát věc prodebatoval ve výboru, aby bylo jisto a jasno ve financích. Za pokladníka nastoupil další pracovník a člen žižkovského Sdružení **Pepa Mlejnek**. Tichý, nevtíravý a obětavý pracovník. Bez dokladu nevyplatil ani haléř a to ještě vždy zdůraznil, že bez předsedovy parafy „se to nedá dělat“.

Za účetního nastoupil další **Pepa** z Národního spolku pražského, a to **Bartůněk**. Své odborné znalosti a zkušenosti dal cele k dispozici výstavě a jejímu finančnímu odboru. Dirigoval vybavení výstavních známkových čtyřbloků a každému z protestujících pro malý příděl čtyřbloků – po odečtení jinde registrovaných členů – své „ne“ dal do úst. A tak postižený odcházel pevně přesvědčen, že v zájmu věci i prestiže Ústředí se tak stalo dobře. Pochopitelně, že věci finanční měly i své dohláze, a to z ministerstva pošt. Tuto funkci obětavě vykonával **Franta Chalupa**. Již z výrazu jeho tváře vidíte, že to myslí se správně dělanou věcí dobře, a poněvadž nebylo žádných nesprávností, nebylo třeba ani žádných zákroků, a tak splnil dobře přidělený mu úkol.

covních schůzí, ale vždy málo slovy přednesl velké a již hotové věci, takže domů spěchající členové neměli nic jiného na práci než schválit jeho referát a začasté mu i poděkovat za kladný přínos celé věci.

Kulturní referát vykonával **Toník Vopelák** z Národního spolku pražského. Velkou starost mu působilo dobré sestavení denního pořadu přednášek30

ek a byl by nejraději sezval všechny ty redaktory, znalce, propagátory, činovníky a celou filatelickou čeládku, aby vyklopila zvědavým posluchačům vše z alchymistické kuchyně filatelie.

Propagace, která často pracuje s nabuřelými frázemi, byla svěřena rukám **Ferdy Smolíka**. Přestože vyniká mohutnou postavou, dělal výstavní propagaci tiše a nenápadně. Z ničeho nic, bez dlouhých řečí, a již se rozdávaly výstavní nálepky. Rovněž tak plakat, který sice proti zvyklostem později, ale

přeci, konal své propagační poslání. Nedosti na tom – nejen slovem, ale i telefonem popoháněl ostatní činovníky, aby noviny byly včas a vždy dobře vyplněny propagačními články a celou řadou informací pro zvědavé a nedočkavé zájemce. Běda, nebyl-li článek v rukopise hotov, pak zahřměl hrom šéfredaktora, blesky sršely z redaktorského nebe, aby se vbrzku vyjasnilo, to když Ferda se uřek: „Tak, takhle to nejde, to bysme nebyli kamarádi!“ Ale již se Ferda usmíval a hned sám radil, jak na to, aby účelu věci bylo dosaženo.

Aby všichni ti, co zavítali ve dnech výstavních do Prahy, měli kde spát a bydlet, byl vyhlédnut za ubytovatele libeňský **Tomáš Šlais**. Z jeho výrazné tváře vidíte, že mu pohostinství, jímž Pražané slynou, dělalo skutečné starosti, a běda, kdyby to někde neklapalo. Pak tam jistě Šlais neposlal nikoho jiného, ale došel tam sám. Takový případ nenastal a tak vše dobře skončilo – spokojenost byla na všech stranách.

Dalším důležitým činovníkem byl šéf odboru pro převzetí exponátů, předseda rozhodčího sboru, sboru znalců při ústředí atd., prof. **Franta Ketzek**. Již jeho předvýstavní články vzbudily skutečný rozruch, kde formou lidovou a každému srozumitelnou se rozepsal o známkách a filatelii vůbec. A tento způsob vystoupení i pracovního nasazení se nesl celou výstavou. Každému poradil, každému vypomohl, a jakmile viděl někde nějaké falsum, již svou pádnou rukou je zneškodnil. Při výběru exponátů měl příležitost jen jednou zasáhnout, a to ještě postižení sami uznali, že přihlášená expozice by dobře nesloužila svému účelu a pohotově ji vyměnili za jiný vhodnější exponát. O rozhodování udělených cen měl největší starosti, aby nikdo se necítil poškozen, nikdo zkrácen o zasloužený vavřík nebo uznání.

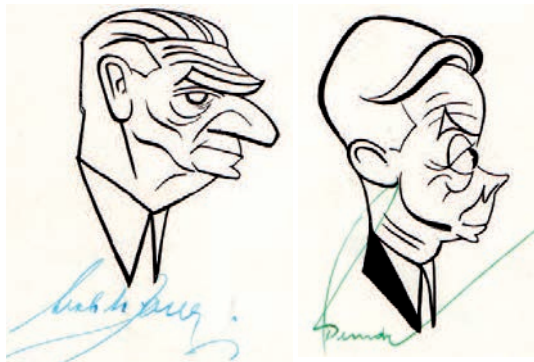
Měl k ruce svého sekretáře **Protivenského** a redaktora **Nebeského**, který nedělal také zbytečných řečí, zato více práce. Tím spíše, že převzal ochotně velmi zodpovědný úkol referenta kulturních patronátů a svého koníčka, výchovu mládeže, již se cele věnoval a jež v dobře vybavených exponátech našich nejmladších je vpravdě jeho dílem. Tam byl Nebeský ve svém živlu a dobré výsledky mu byly největší odměnou. I když doma zahradičil, táhly mu výstavní starosti a plánování hlavou. Svůj hlas pozvedal zpravidla na závěr pra-

Aby lépe tyto vždy zodpovědné záležitosti výstavní zdolal, přizval si spolupracovníka nad jiné dobrého, zástupce FNO dr. **Viktora Šulce**. To byla dvojice, která sama několikrát procházela výstavní exponáty, než byly dány do práce „instalatérům“ a montovány do ráků.

Což teprve když se rozhodovalo o udělení cen a odměn vystavujícím. Výsledek je jistě uspokojením pro každý soutěžící spolek nebo závodní odbor, neboť rozhodnutí bylo učiněno po zralé úvaze a dobrém zdání těchto dvou vedoucích činitelů se štábem odborníků a sběratelů z celé republiky.

Výstava by nebyla výstavou, kdyby k tomu nebylo potřeba spousty dřeva, hřebíků, krycích látek, květin, výzdob všeho druhu apod. Nejprve se tato spousta stavebního materiálu musela pořádně naplánovat, pak vznikla před zvědavci hromada, z níž si mohl vybrat – ale jak začít a z kterého konce? K tomu účelu tady byl arch. **Albert Jonáš**. Známy výstavník a pracovník „kerej ty výstavy staví“. Zapojil se pilně do práce a již v krátkosti předestřel plány obou výstavních prostor, jak paláce U Hybernů, tak sálů galerie v Obecním domě hl. m. Prahy. Když bylo rozhodnuto o nových výstavních chrámech, tu jen počítal, přemísťoval, aby ladně umístil co největší počet ploch do vykázaných prostor.

Konečně rámy stály, teď bylo třeba je naplnit, zvláště onu část, která tvoří vstup ke kolektivním sbírkám našich spolků. K tomu tady byl nefilatelista **Láďa Beneda**. Ten byl pověřen vypracováním výstavního libreta. Hned z první schůze s výstavními experty odcházel filatelii nakažený člověk. Jeho nemoc postupovala velmi rychle, do týdne přinesl rozepsaný návrh libreta, že byste nevěřili, že je psal nefilatelista, nedá se ani říci neodborník. Několik schůzí nato si nesl

s další prací na libretu také přihlášku do jednoho pražského spolku, jehož člen je předsedou odboru, s nímž Beneda spolupracoval. A tak dobrá věc se podařila. Filatelie má o jednoho skutečného nadšence víc a musíme hned říci dobrého sběratele, neboť Benedovi stačí říci, aby hned pochopil celým svým já, oč jde. Běda známkařům, pustí-li se do klasiky, k níž projevili dobré sklony. Ale to až o příští výstavě, na níž Beneda bude účasten, vedle dobré spolupráce technické, jistě také nějakým tím exponátem v kolektivu architektů...

Výstava bez příležitostné známky by ani nebyla výstavou. Tak také PRAHA 1950. K zdolání všech těchto prací byl vybrán **Jiří Švengsbír**. Volba byla jistě správná, známky se líbí, udělal je dobře. A aby nebylo

pochyb, že by neovládal dokonale celou materii, vypracoval jak návrhy i rytiny známek staré Prahy, tak i Prahy pracující – Prahy budouvatelské. Když přišel poprvé do výboru, předcházela ho pověst nadaného umělce. Mnohý z nás očekával nového spolupracovníka s jistou dávkou zvědavosti – ale stačily pouhé čtyři hodiny a bylo jisté, že Švengsbír patří mezi nás – mezi známkaře. Každá maličkost, která provázela výstavu, mu „udělala“, zvláště souviselo-li to s kumštem. Tož Švengsbír byl vždy na místě a hned se hlásil do práce. Popravdě třeba říci, že se zapojil účinně a úspěšně do práce na výstavě PRAHA 1950 a budiž mu za to upřímný dík všech spolupracovníků.

A teď náš úřad nejvyšší, spolupracovník, který měl zvláště na mysli dobrý úspěch celého podniku. Aby se to vše vydařilo, p. ministr pošt **Alois Neuman** jevil o celou výstavu i práce s jejím vybavením spojené opravdový zájem, a nebylo týdne, aby si nedal podati zprávy, jak práce pokračují. Aby měl práci a starosti ulehčeny, pověřil své dva náměstky dr. Reimosera a ing. Laiperta dohledem. Byl to dohled přátelský, skutečně spolupracovní, a bylo-li třeba někde zatlačit, útočiště bylo na dosah ruky, a tak se mnohé povedlo a překonal lehce a snadně.

Ovšem ministerstvo pošt se neomezilo jen na tyto své představitele a reprezentanty, ale dalo k dispozici, jako vždy při podobných příležitostech, řadu spolupracovníků, kteří měli své práce rozděleny podle povahy věci. Tak starost o náplň expozicemi lidové demokratických poštovních správ, i jiných, pro výstavu potřebných věcí, vzal na sebe **M. Soukup**. Jemu k ruce byl

vykonavatel jiných podobných věcí, pověřený řízením administrativy s tím spojené, **B. Sak**, pilný navštěvovatel schůzí výstavního výboru, vždy ochotný osobně intervenovat tam, kde by to snad vázlo a podobně.

A již přicházíme ke známkovým věcem. Výstavní známkový čtyřblok byl svěřen rukám osvědčených pracovníků A. Chlupsy a J. Zavřela. Těžko vypsát, co ti dva vše pro věc učinili. Skutečnost, že sběratelé mají v rukou krásné známky, a mnoho jiných věcí s tím spojených, je jejich dílem, za něž jsme jim vděční. A byly to starosti nemalé, když bylo třeba shánět papír, který by odpovídal představám navrhovatelů a zvláště pak tisku. Posléze i to bylo překonáno a známky včas zozeslány subskribentům, jak bylo slíbeno.

Věci technické obstarávali další spolupracovníci a zástupci ministerstva pošt **Franta Postránecký** a **Pepa Mácha**, známí výstavní pracovníci a technici. Jím hlavně bylo přiděleno instalování Domu výtvarného umění a netřeba zdůrazňovat, že svůj úkol splnili dobře.

Poslední v galerii našich pracovníků je zástupce POFIS **Serjoža Čegrincev**, všem sběratelům známý již z dřívějšíka. Připravil se svými spolupracovníky velmi pěknou aukci známek, která vhodně doplnila již tak bohatý pořad výstavního týdne. Neomezil se ovšem jen na tento výkon, ale pomohl v celé řadě věcí jiných, i když to byla jen účast na schůzích výstavního výboru.

A že úspěch celé práce byl dokonalý a spokojenost na všech stranách, to vám říká úsměv na tváři autora tohoto výstavního povídání.

Autorem textu brožury byl známý filatelistický činovník **Karel Basika**, autorem kreseb byl karikaturista J. Kotrba.

Celou jejich práci jsem do článku zařadil jako vzpomínku na ty, kdo se o uspořádání Celostátní výstavy poštovních známek PRAHA 1950 zasloužili. Až na výjimky šlo o „staré“ filatelisty, kteří k výstavě přistupovali v duchu výstav předchozích, zejména PRAHA 1938. Na přelomu 40. a 50. let však byla doba už jinde. To samozřejmě nešlo přehlédnout, a tak se - tak trochu naivně - snažili novým poměrům přizpůsobit. Vidíme to už na názvu brožury *Jak jsme ji budovali*, kterým se Basika snažil napojit na vlnu tehdejšího všeobecného budovatelského nadšení.

Ve skutečnosti však šlo i ve filatelii o *konec starých časů* (řečeno s Vančúrou), a zanedlouho *přišel sekáč*, který se *nezakecá* (řečeno s Cimrmanem).

S koncem roku 1950 skončil i časopis Čs. filatelie, pokračovatel Tribuny filatelistů, obojí s kvalitním, pestrým a čtivým obsahem, a na místo něj začal vycházet časopis Filatelie, plně ve službách představ komunistického režimu o našem oboru (představu o tom si můžete udělat na s. 13). Z tohoto marasmu jej probral až v 60. letech nástup Vítězslava Houšky do jeho čela.

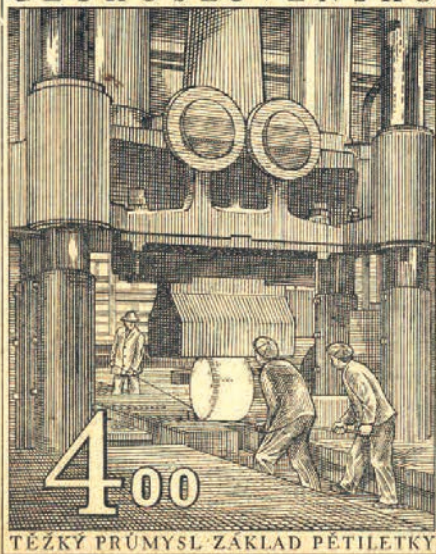
Přiblížili jsme si rok 1950, který byl přelomem v oficiálním filatelistickém dění a současně rokem vzniku podniku Poštovní filatelistická služba. Příště si přiblížíme jeho činnost a kdo v něm pracovali. POKR.

FILATELIE

ČASOPIS ČESKOSLOVENSKÝCH FILATELISTŮ
I. ROČNÍK CENA 3 KčS ČÍSLO 1

ČESKOSLOVENSKO

Návrh na známku 4 Kčs „Těžký průmysl“ — kresba a rytinu provedl J. A. Svěgubir

Plzeň ukazuje nový směr

Ještě před ukončením závěrečných jednání o organizační přestavbě československé filatelie nastoupili soudruzi filatelisté z plzeňské Škodovky novou cestu. Založili závodní klub Škoda, k němuž přidružili dva plzeňské filatelistické spolky.

Škodováci položili vlastní základ k nové výstavbě organizace. Dostalo se jim podpory od závodní skupiny ROH, od níž získali vhodné místnosti, našli pochopení i KNV, který jim propůjčil výstavní síň k uspořádání krajské výstavy. V klubu nastalo oživení činnosti, začínají se budovat kolektivní sbírky nejen československa, nýbrž i ostatních států. Škodováci mají vý-

hadu, že jejich závod koresponduje takřka s celým světem a že jim správa jejich podniku předává všechny známky, jež dojdou ze světa.

Již dnes vlastní závodní klub kolektivní sbírku známek Číny, Maďarska atd. Po doplnění klubovních sbírek předává klub známkový materiál organizované mládeži, která má pod dohledem člena výboru svou samosprávu. Klub pořádá pro mladé adepty filatelie přednášky a ochraňuje je před nezdravým burzianstvím. Klub si dal závazek, že vyřadí ze svých výměnných schůzek černý obchod, pozůstatek kapitalistické filatelie.

Plzeňští sběratelé hodlají pěstovat svou zálibu poctivě a není u nich obava, že známek přidělených novinkovou službou zneužijí ke spekulacním účelům. Poměr mezi členy filatelistického klubu a mezi členy ostatních oborů je velice přátelský. Soudruzi fotografové přislíbili, že budou fotografovat známky, aby zvětšením mohlo být použito k účelům propagačním. Radioamatéři přislíbili, že zprostředkují spojení se závodními kluby v jiných místech za účelem výměny známek. Výtvarníci z klubu budou seznamovat členstvo s výtvarnou hodnotou známek.

Předseda klubu s. Misař je kritický k dosavadní činnosti i k zájmům jednotlivců. Lituje, že veřejnost, a to i kulturní, někdy dostatečně nechápe význam poštovní známky. Pěkně říká, že filatelista se pozná již při vstupu do výstavy. Laik většinou nebdá o vývoji filatelie, který bývá mimo jiné vyjádřen směrem prohlídky, má zájem jen o určité věci na známkách. Skutečný sběratel nemůže přijít jen jednou na výstavu, přichází znovu, vyplává se, zkrátka projevuje zájem o exponáty. Výstavy by nám měly názorněji ukazovat rozdíl mezi socialistickou a kapitalistickou filatelií. Československá pošta nám zůstává při instalování krásných expozic dlužna podrobnější popis vzniku známky od návrhu až po hotovou známku. Zvláště mládeži a novým zájemcům o filatelii by kratší popisy jednotlivých fází tvorby prospěly. Návštěvník výstavy by uvítal, kdyby na výstavě byla instalována větší mapa celého světa, aby mohl sledovat rozmístění jednotlivých států podle vystavených objektů.

Na krajském sjezdu sběratelů poštovních známek západních a jihozápadních Čech nás filatelistický odbor závodního klubu Škoda znovu přesvědčil o zdravém organizačním základu přebudované filatelie. Jsme přesvědčeni, že tímto směrem půjdou i ostatní filatelistické kluby a spolky.

POFIS

(KRITIKA)

Ke zprávě sběratele V. H. z Kladna v minulém čísle nutno ještě dodat, že zkušeností jednatele Klubu filatelistů v Blatné, že v Pofisu nedostane sběratel takové starší čs. známky a že se skutečně dávají do dražeb. Dne 30. V. t. r. osobně jednatel chtěl nějaké známky. Zajimal se o meziarší vodorovné košické, meziarší stejnosměrné 10 hal. Hradčany, o známku Družina 1934 v hodnotě Kčs 3.—, dolní kupony ve čtyřbloku Kroměříž

Kčs 1.50 a 3.— a bylo mu odpověděno: nemáme, napište si chyběnku. Při prohlídce 7. dražebního katalogu pro aukci dne 9. VI. t. r. vidíme, že se tam dává do prodeje 10hal. stejnosměrné meziarší Hradčany, košické vodorovné meziarší, Družina ve čtver. s desk. č. IA, takže z tohoto přehledu je vidno, že materiál jest, ale dává se do aukce, neboť se za něj více utrží, někdy i přes cenu v katalogu Pofis, o čemž mohou říci, že v poslední 6. aukci na příklad známka stříh. SO 15 hal. pod'e ceníku stojí Kčs 200.—, byla prodána za Kčs 260.— plus

10%, stříh. zelená 10 hal. pod'e ceníku za Kčs 300.—, byla prodána za Kčs 370.— plus 10%. Z toho jest vidno, že prodej lepších hodnot jest vázán vlastně na aukci a kdo může hodně přihazovat, tak může známku dostat. Lépe by bylo, aby se do dražeb všechno nedávalo a venkovským sběratelům, aby se za přijatelné částky, třeba pod ceník, prodávaly lepší známky, neboť kdo do takové výše vyšroubuje ceny na dražbách, tak ani není sběratel a peníze si ukádá do lepších hodnot a čeká na pozdější dobu, že na nich vydělá. —r.

Většina čtenářů našeho časopisu počátek padesátých let minulého století nezažila, nebo jen v útlém věku. Abychom si mohli představit, jaké podmínky v nových politických poměrech v našem oboru tehdy panovaly, přinášíme malou ukázkou z příspěvků otiskovaných v té době.